

KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXVI (XXV)

Chicago, Illinois Leden (January) 1964

Číslo (No.) 1

Reentry of Second Class matter at the Post Office at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103. Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918

J. B. J.

DO NOVÉHO ROKU.

Text: *"Ježíš Kristus včera i dnes tentýž jest, i na věky."*

Žid. 13: 8.

... Je možné, že mnozí z čtenářů znají výše uvedený text, ale kteří od něho nic neočekávají. Namítnou, že on nemůže ve světě nic vyřídit, nečekají vůbec nic od církve, od sboru, od náboženství, od křesťanů. Domnívají se, že svět musí být vzat do rukou moudrými státníky, politiky, poctivými veřejnými pracovníky, aby dostal svou pravou tvářnost a aby stálo za to v něm žít. A snad právě vy, kteří nyní takto přemýšlíte, máte pravdu. Říkáte totiž, že církev se stala nemožnou, že sborový život se vyžívá jen jako společek, v němž se náboženský život pěstuje jen pro osobní zálibu jeho členů. Říkáte tím, že náboženství v sobě nemá podmanivost, že se stalo soukromou záležitostí jednotlivce a že křesťané vlastně zklamali.

Jsmete-li však tohoto smýšlení, ať jsme již kdokoli, ať jsme to my, kteří si na Bibli zvykli a ve zvěsti Slova Božího neslýcháme nic nového, ať jsou to ti, kdož to pokládají za vhodné, aby jednou za čas, a to i na Nový rok šli do kostela, nebo ať jsou to všichni ostatní, kteří jsou zachvázeni pochybnostmi nad účinností křesťanské zvěsti, my všichni si máme uvědomit, že musíme začít znovu. Vždyť křesťanská církev trvá jen tehdy, když stále znovu vidí, když stále znovu začíná. Ona trvá jen tehdy, jestliže je stále nově uchvacována pravdou evangelia a stále znovu si touto pravdou podmaňuje člověka. Ona bude němá, bude bezmocná, bude zbrzlá, když bude váhat vrátit se ke svému počátku a základu. Nedomníváme se proto, že jsme na tomto světě něco lidem platit, že zde máme něčím pro Boha, budeme-li činit to co činit

nemáme.

Slovo z epistolý Židům nám mluví o páně pravdě evangelia, má v sobě to, co se nás musí stát: nově zmocňovat, je v něm něco z počátku, k němuž se musíme vracet, a mluví nám o základu, na němž musíme stále stavět.

Začneme proto myslet na to jméno, které je v něm vysloveno. Není to jméno prezidentské, ani jméno kohokoli jiného. Je to jméno oposlouchané, všední, nevábné, neslibné. Jméno Ježíš Krista. Co dnes s tímto jménem? Ale kdo je má tedy slyšet, ne-li právě my? Záleží tedy na nás, zda s tímto jménem vážně začneme.

Copak tedy znamená jméno J e ž í š? Nalézáme je již ve Starém zákoně, kde pro nás české čtenáře vzalo na se zčeštělou podobu ve jménu muže, jímž je označen kniha Jozue. Kdybychom totiž převdli jméno Ježíš do hebrejštiny, dostaneme jméno Jehošua, které je shodné se jménem Mojžíšova nástupce ve vůdcovství nad lidem izraelským, se jménem Jozuovým. A kdo to byl Jozue? Každý z nás, kdo se trochu učil z biblické dějepisy nebo četl starozákonní knihu Jozue, ví, že tento muž uvedl lid staré smlouvy do země zaslíbené. A kdybychom se tázali, co toto jméno přeloženo do češtiny znamená, zjistili bychom, že znamená Spasitel, Vysvoboditel. V něm bychom našli otázku, která se klade, proč je Syn Boží nazván Ježíš, to jest vysvoboditel. Odpověď pak říká, že Syn Boží je nazván Ježíš, to jest vysvoboditel, protože nás vysvobozuje z našich hříchů a že nemáme hledat a také nenalézáme v žádném jiném spasení. Hle, jak naši reformní etcové rozuměli jménu Syna Božího a co z tohoto jména vyslechnuli! Oni v této odpovědi věrně vviádili to, co jim zvěstovalo Slovo Boží. Oni nřere říkali, že je to Ježíš, který vysvobodí lid svůj od hříchů jejich (Matouš 1,

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
 Československých Protestantů v USA
 a Kanadě
 Published monthly by the National Union of
 Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Tatter
 2655 Locust Street Denver 7, Colorado
 Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
 poslejte na redaktora.
 Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
 Předplatné, milodary na časopis, jakož i příspěvky Jednotě . . . k podpoře strádajících uprchlíků, dětí a nemocných, zasílejte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.
 Chicago 9, Illinois

Return address Adresa Administrace
 4800 South Hoyne Ave., Chicago 9 Illinois

21), ujišťuj: o tom, že je to Ježíš, jenž dokonale spasiti může ty, kteří přistupují skrze něho k Bohu, vždycky jsa živ k orodování za ně (Židům 7,25). Ono přece s'avně vyznává, že není v žádném jiném spasení, neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom mohli spasení býti (Skutkové 4, 12). A naši reformační otcové hned také přidali, že ti lidé, kteří své blahoslavenství a spasení hledají u svatých, u sebe samých nebo kdekoli jinde, nevěří, nýbrž vlastně popírají jediného vysvoboditele a spasitele Ježíše. Se vši rozhodností věděli, že buď Ježíš není dokonalý spasitel, anebo ti, kdož pravou věrou přijímají tohoto spasitele, mají u něho vše, čeho potřebují k vysvobození.

Vím, jak se vám tento novoroční výklad zdá nečasový, snad i zastaralý, a že se nepřestáváte tázat, co s tímto vším si máme dnes počít, a proč tento soustředěný pohled na Ježíšovo jméno má nám býti radou a ukazatelem směru spíše než jakkoli jiné slibně znějící výroky o mravnosti, o lepším sociálním řádu, o bratrství mezi lidmi, o uspořádání poměrů. Ano, co s tímto jménem počít? Proč se na toto jméno soustředit? Tážeme se tak proto, že ještě plně nemáme tušení o tom, co je to církev Boží, co je to hřích, co je to

vykoupení, co je to sláva Boží, co je to jistota spasení, co je to odpuštění hříchů. Již mnohdy se církvi nelíbilo, aby začala u Ježíše Krista a aby se výlučně jen na něho soustředila. Vždyť právě proto, že to nečinila, je tam, kde je, je neslyšena, opomíjena. Ona se vzdala tohoto jména; toto jméno přestalo býti předmětem a obsahem jejího vyznávání! Její bída — a tím bída celého světa — tkví právě na tom, že přestala v Ježíše věřit jako ve svého vysvoboditele a ve spasitele všeho světa. Což pak se to neděje a nedělo včera i dnes, že věřila v jiné spasitele a vysvoboditele a dala se jimi ovlivnit a svést? Co pak se to nestalo, že místo aby vyznávala hřích a lidskou bídu, stala se sama obdivovatelkou člověkovy dobroty a lidské slávy? Jednou se přece stało, že svým pohledem utkvěla na papězi, a jindy zase, že viděla v diktátoru ochranu před bezvěrectvím. To přece nemůže jíti takto dále. Nyní je zmatena, a proto nyní a dnes musí znovu přemýšlet o tom, odkud vypadá, a dáti pozor, aby Pán Bůh nepohnul jejím svícem, nebudo-li pokání činiti (Zjevení Jana 2, 5).

Ale ten, jehož má vyznávat, se jmenuje Kristus. I toto druhé jméno má svou plnost a obsah. To jméno je řecké a je převodem z hebrejského Mojžíš, což znamená Pomazaný.

I zde navazujeme opět na to, co odjakživa zvěstovala křesťanská církev, když m'u-vila o Kristu, o Pomazaném. S ní hlásali i naši reformační otcové, že Kristus jest ten, jež jest od Boha Otce ustanoven a Duchem svatým pomazán k trojímu úřadu. Prvním jeho úřadem je úřad prorocký a učitelský. Tím zdůraznila, že to není nikdo jiný než Kristus Ježíš, který nám dokonale zjevil skrytou radu a vůli Boží o našem vykoupení. Potvrdila tím, že jen v Kristu poznáváme smysl tohoto světa, že to je jen Kristus, v němž spatřujeme stvořitelskou a vykupitelskou všemohoucnost Hospodinovu. Rekla tím, že to není příroda, že to není lidský rozum, že to nejsou dějiny, které by nám mohly odhaliti plány Boží s tímto světem. Vyzna'a tím, že je upřena toliko na Krista, že je pouze jím poučena a že jen on je směrodatný pro její víru.

Druhým úřadem Krista-Pomazaného je úřad nejvyššího kněze. To opakujeme po celé křesťanské církvi a pravíme tím vědomě a slavnostně, že tento kněz sám sebe obětoval

na dřevě kříže a že jen on se za nás u Otce přimlouvá. Všechna naše církevní zvyklost, celá naše ledabylá církevnost a i ta naše nehlubší rozumářská pochybovačnost se zde mění v určitost, s kterou osvědčujeme pro sebe i pro celý svět, že neznáme a nechceme znáti žádného přimlůvce a orodovníka, byť se třeba jmenoval Václav svatý, neboť víme jistotou své víry, že to je jen Ježš Kristus, jehož zásluhami kryti smíme předstupovat před svatý Boží obličej.

A konečně třetím úřadem je úřad královský. Přejímáme toto vyznání o Kristu Králi, byť si kdekdo namítal, že je to Král bez království a Pán bez panství. My ve své víře víme, že je to Král králů a Pán pánů (Zjevení Jana 17, 14). Chceme býti podobni florentskému reformátoru Girolamo Savonarolovi, který dal vztýčit nápis, jenž zněl: "Kristus, král Florencie." Tot' ten král, který vládne svým Slovem, který nás spravuje svým Duchem svatým a který nás zachovává při spasení, které nám sám vydobyl.

Nepomůžte nám žádné novoroční povzbuzování a plánování. Žádné výhledy do budoucnosti nás nemohou uspokojit; mineme se svým cílem, jestliže nerozpoznáme skutečnost, že Kristus je Pánem v slávě Boha Otce.

Bude se ti ovšem zdát, že toto vše je stále ještě slabou a beznadějnou pomocí pro tento svět. Nesmíš však zapomenouti, že zde jde o tebe, a že na tebe je vyznáváním Ježíše Krista vložen úkol. My stále myslíme spíše na to, že máme úkoly jako občané, jako členové lidské společnosti. Ale chceš-li právě dnes něco moudrého učinit, pak si uvědom, že vyznáváním Ježíše Krista jsi křesťanem, což znamená, že jsi údem Kristovým, tedy že jsi na něho naštěpován tak, jako je nasazen roub na kmen. A pak věz, že v tomto světě teprve něco znamená, jestliže vyznáváš jeho jméno a jestliže se vydáváš jemu v živou oběť vděčnosti. Vzpomeň si jen, jak vyznáváš program své strany, jak máš na mysli jen prospěch svého národa. Věz, že pomůžeš své straně a svému národu teprve tehdy, až ve víře budeš vyznávat Krista Ježíše. Teprve tehdy budeš jejich ospravedlněním před soudem Božím. Jako vyznavač jeho jména jsi svobodným napravo i nalevo, abys jako takový bojoval proti hříchu a ďáblu. To je právě ta osudná chyba, domníváme-li se, že jsme tu jen proto, abychom své náboženství měli

jen pro sebe, že jsme tu jako křesťané jen proto, abychom si na Pána Boha zvykli, abychom se jím zabývali jen tehdy, máme-li chuť, a abychom vynášeli o jeho Slovu jen své pochybovačné poznámky. Jestliže nás již ovládá nějaká novoroční nálada, pak tedy necht' se nese tím směrem, kde bychom se probudili a uvědomili si, že tu jsme proto, abychom jako křesťanská církev vyznávali Ježíše Krista a abychom se postavili uvědoměle v boj za čest a slávu jeho jména.

Slovo epistolý Židům nám tedy připomnělo Ježíše Krista. Ale ono k tomuto jménu připojuje výrok, že je tentýž včera i dnes. Po všim-li jsme si, že jméno Ježíše Krista vyrůstá ze Starého zákona, aby se plně rozrostlo tam, kde o něm výslovně čteme, totiž v Novém zákoně.

Vykládáme-li si o těchto věcech právě na počátku nového roku, máme asi na rtích otázku, cože budeme činiti ve dnech, které jsou nyní před námi. Na Nový rok máme rádi nová předsevzetí. To je jistě dobře, ale nyní záleží na tom, jaká tato naše nová předsevzetí budou. Jestliže však uvádím právě tento výrok z epistolý Židům, pak nevidím jiné cesty, než tu jednu: posadit se k Slovu Božímu, posadit se k Písmu, k biblí. Vztít ji zase plně do svých rukou, aby nám přestala býti ozdobou knihoven a dědictvím po předcích. Vždyť je to s námi tak zlé, že duchovně můžeme na tuto ozdobu a na toto dědictví zemřít. Musíme ji vzít plně do rukou. To znamená, že musíme zase otevřít Starý i Nový zákon a písmáčky číst. Starému zákonu se nevyhýbejme. Je-li Kristus tentýž včera i dnes, pak jde o Krista Starého a Nového zákona. Vždyť o Kristu se dovídám ze svědectví o ráji, ze svědectví patriarchů a proroků, z obrazů, obětí a obřadů Starého zákona. Neříkejme, že je nám Nový zákon bližší. Tak mluvili mnozí a došli tak daleko, že Starý zákon zavrhovali, a pak jim ani Nový zákon nebyl ničím. Došli tak daleko, že jim nebyla ničím celá biblí a nahradili ji knížkou nějakého vůdce, na niž slibovali a přísahali.

Ale v oněch slovech "včera i dnes tentýž jest, i na věky" můžeme s dobrým svědomím vyčísti ještě něco jiného.

Mluvíme o Ježíši Kristu. Mluvíme o něm v čase, ve své současnosti a pomíjetelnosti.

Ale narážíme zde na věčnost. Mluvíme o něm mezi časy, na předlu dnů. Ale mluvíme o věčnosti, v níž věčejšek se rovná dnešku. Co pak znamená čas? Pro nás znamená stále ještě mnoho. Domníváme se, že žijeme ve zvláštní době. Myslíme si, že právě naše dny jsou nejdůležitější, že jsou světodéjné, že jim není v dějinách rovno. Ale není to pravda. Jen jeden čas, jen jeden okamžik je světodéjný. Jen jeden je důležitý. A to je ten okamžik a ten den, kdy otevřeš oči, abys viděl, co jsi ještě nikdy neviděl. Je to ta chvíle, kdy pojednou spadnou s očí tvých lupiny a ty prohlédneš (Skutkové 9, 18) a poznáš, kdo je to Ježíš Kristus. Jinak bude každý Nový rok pro tebe rokem starým, poněvadž zůstaneš bez vidění a tím i bez novoty života. O to jde, abys viděl, že Ježíš Kristus je svou milostí a láskou, které k svým dokazuje, tentýž. Je tentýž včera i dnes, i na věky svým trstóním nenapravitelných, je věčné tentýž tím, že svým dává korunu své slávy — jak praví Kraličti ve výkladu tohoto verše.

Dejme si říci, že s o c i á l n í pokrok, politická, svoboda, demokracie, třeba to byly hodnoty mimořádné, nejsou hodnotami věčnými. Svět z nich bude sice žít, ale ony mu věčně nestačí. Smysl světa tkví někde naprosto jinde. Tkví ve skutečnosti, že Pán Bůh v Ježíši Kristu je jeho Pánem a Soudcem, Vysvoboditelem a Spasitelem. Církev, my, náš sbor, jsme zde proto, abychom to tomuto světu připomínali. Přece nebudeme zpronevěřilou církví, která by tohoto svého úkolu nedbala.

Začíná se Nový rok. I on přejde. Opětne v něm uvidíme v nějaké podobě lidskou bídu a hřích. Uvidíme zase lidskou pomíjelnost. Blahosťavený, kdo ji uvidí v píně hrůze. Blahosťavený, kdo postřehne, že všeliké tělo jest jako tráva, a všeliká sláva člověka jako květ trávy. A blahosťavený, kdo spatří, že slovo Páně zůstává na věky (II. epistola Petrova 1,24-25) a kdo uvěří, že Ježíš Kristus včera i dnes tentýž jest, i na věky. Jen pro toho bude tento rok novým. Amen.

Přemysl Pitter:

KRISTOVA REVOLUCE.

Bůh miluje svět, učinil jej krásný a postavil do něho člověka, kterého stvořil k svému obrazu a ustanovil jej pánem nad světem. Avšak člověk se odchytil od Božího plánu, odvrátil se od svého tvůrce a požíval podoby Boží. Ztratil moc nad světem, podléhá jmu a je někdy horší než nemyslel stvoření. Tento porušený člověk, kterému kdysi bylo dáno všechno za podnož, se stal ubohým otrokem temných sil, které vyvoval. Měl žít ve světě jako v ráji, ale změnil jej v peklo.

A přece Bůh nepřestal milovat svět, nepřestal milovat své dítě, které pohrdlo Otcovou dobrotou a zapadlo mezi lotry, až se ocitlo na úrovni nečistých tvorů, jejichž potravou se živí. Otec však nepřestal milovat syna, který znesvětil jeho obraz a znoužil, co mu Otec dal na cestu do života. Za tímto zpronevěřilým synem poslal své sluby, svoje potly, aby jej varovali a přiměli k návratu. Posléze vysílá k němu svého nejmilejšího syna, s nímž tvořil svět. Neboť "tak Bůh miloval svět, že syna svého jednorozecného dal, aby každý, kdo v něho věří, nezahyne, ale měl život věčný." (Jan 3,16). Nebylo, není a nebude člověka, který by dovedl vystihnout hloubku onoho slůvka "tak"!

Výraz "jednorozecný syn" má hluboký, ztajený smysl. Někteří překladatelé volí slovo "jediný", avšak smysl je týž: ukazuje na jedinečnost této bytosti. Výraz "jednorozecný" se nevztahuje na syna Mariina, nýbrž na syna Božího. Starozákonní Kniha Stvoření mluví o tvořitelích vesmíru a světa a nazývá je "dohim". Nechceme se nořit do gnostických úvah, ale chápeme, že jde o tvůrčí mocnosti, spojené v duchovní jednotu. Pro tentýž pojem má evangelista Jan výraz "Logos", jenž značí božskou řídící moudrost, ztělesněnou v Ježíši Kristu. Bůh tak tak miluje svět, že mu dává svého nejmilejšího syna, aby nikdo, kdo v něho uvěřil, nezahynul, ale měl věčný život. Tento mohutný, světlý řídící duch se vtěluje na zemi, bere na sebe všechnu tíhu pozemského života, naše člověčenství, aby žil a trpěl s námi, aby jako jeden z nás mohl nám ukázat cestu k obnově a záchraně. Podléhá těmže zákonům hmoty a pokušením tělesnosti, které překonává mori ducha, jenž dán je i

(Pokračování na str. 9)

Otakar Odložilík: Jednota Bratrská a reformování francouzského jazyka.

Dedikační předmluva byla tištěná v dvou sloupcích: v levém je latinské, v pravém české znění. Konec je na deváté stránce. Podpis je vytištěn jenom latinsky a v českém překladu by zněl takto: "V Amberku, městě nejjasnějšího kurfirsta falckého v dubnu 1616. Nejjasnějšího Vašeho Veličenstva služba nejponiženější Jan Opsimathes."

Jak bylo tenkrát běžné, Opsimathes si vyžádal od přátel pochvalné básně a otiskl je za věnováním, a to jenom v latinské řeči. Napsali je: Urban Ficrius z Birnfeldu, superintendent brémské církve, Matyáš Martinus, profesor Písma sv. na brémské škole, Jiří Remus, právní poradce městské rady v Norimberku, a Jan Campanus, profesor pražské university.

Svazek neobsahuje celou Instituci, nýbrž jenom první dvě knihy. Je radno povšimnout si uspořádání. První kniha O známosti Boha stvořitele a ředitele všech věcí byla vytištěna na straně 1 — 212. Na té straně je i modlitba složená Opsimathem Z šťastného první knihy dotištění. Začíná slovy: "Tobě, svatá a blahoslavená Trojice, budiž věčná chvála." — Druhá kniha má stránkování od 1 do 294. Je nadepsaná O známosti Boha vykupitele v Kristu. Modlitba za druhou knihou začíná: "Draze vykoupená duše, skříkniž s radostným prozpěvováním". Za modlitbou je ještě odkaz Třetí kniha, avšak té v cambridgském výtisku není. Publikace tak vzácná, jako je zčeštěná Instituce pro krále Jakuba, si zasluhuje zevrubného vyšetření, protože v dedikační předmluvě bylo řečeno mnoho, ne však všechno.

Víme už, že v letech 1609-1615 Jan Opsimathes dal vytisknout dvě knihy Skladu velikého zboží moudrosti nebeské; připisoval je domácími příznivci jako Ladislavu Valentovi ze Žerotína, neuváděje nikde Kalvínova jména. Jak však přišel na myšlenku požádat o podporu anelického krále? Soudím, aniž to mohl rozvádět, že se věc vynořila za rozhovoru se Štěpánem Lesieurem na jaře 1614. Sir Stephen měl živé porozumění pro náboženské věci, jak snad ukáží v jiné studii. V Čechách zase věděli o čilém zájmu Jakubově o současné věroučné zápasy — v listopadu 1612 o tom psal Budovec panu Filipovi Mornayovi s pochvalou a vnitřním uspokojením.

Připisovat český překlad Kalvína anglickému králi nemělo valného smyslu. Opsimathes dotvrdil své rozhodnutí poukazem na Jakubova zetě Fridricha V., na jehož území, t. j. v Amberku byla kniha vydána. Opsimathes osvěžil i historické tradice připomínkou, že ze zemí Jakubových starým Čechům "světlo pravdy před mnoha lety se zastavělo." Měl při tom na paměti "svíce evangelium," t. j. Jana Wyclifa, i jeho české stoupence Jeronýma Pražského a Jana Husa. Pro poučení o těchto věcech nesáhl hluboko — postačila mu kronika Hájkova, pramen nezrovna průzračný. Jakubovi a jeho poddaným byl určen poukaz na dílo Johna Foxe, *The Acts and Monuments* se zevrubným vypsáním díla Husova i Jeronýmova. Více váhy než historické vzpomínky měl znít náznak v předmluvě, že by se českého překladu Kalvína mohlo užívat při hlásání reformované nauky na Rusi.

Opsimathes se odněkud dověděl, že po několik desítek let angličtí kupci udržovali obchodní spojení s moskevským státem. Lodi, které vyjížděly v květnu z Gravesendu, mířily obyčejně do přístavu na Bílém moři, zvaného Sv. Mikuláš, a vracely se s nákladem pozdě v létě. Víme-li o tom, snadno si vyložíme toto místo v dedikační předmluvě:

"Já zajisté mám naději, že tím způsobem netoliko národu našemu českému a moravskému, ale také všem těm, kteříž příbuzného nám způsobu mluvení následují, poněvadž jiných výkadů artikulů víry obecné nemají (což za hodné politování býti soudím) výborně posloužím. A obzvlášť pro V.K.M. slavné jméno o to, což činím, že tím nejpríjemnější bude, té celé důvěrnosti sem. Nepochybuji též, že tato práce také pobožným V. K. M. poddaným, kteříž mezi Rusy, a zvlášť v Koře na portu sv. Mikuláše, okolo Nové Zemle bydlí, anobř všechněm Rusům neb Moskvánům užitečná bude."

Viděli jsme už, že Opsimathes umístil na titulní list zmínku o "všechněch národech slovanského široce rozprostřeného jazyka. V předmluvě to rozvedl upozorněním na to, že "po arabské řeči žádné není, kteráž by větší díl světa opanovala, též i v'astnějšími slovy lidská mysl' ní najevo vynáš'á." Za tím šla ještě připomínka pobýdky Karla IV., aby se říší kurfirsti učili českému jazyku.

Je nyní na místě několik slov o přípravě tisku. Soudím, nemaje arci výslovných dokladů, že Opsimathes, jakmile se pro věc rozhodl, dopravil do Amberka nějaký počet výtisků prvního a druhého dílu. Tam pak dal natisknout titulní list, dedikační předmluvu a pochvalné básně. Vytisknout v Čechách nebo na Moravě něco se jménem Ka.vinovým by mohl být nebezpečné. A ještě více svízelné by mohlo Opsimathovi způsobit věnování cizímu vladaři — jeho "pánem nejmilostivějším" nebyl přece Jakub I., nýbrž Matyáš! Podle data na titulním listě pracoval amberský tiskař na nezvyklém úkolu roku 1615, podle závěru předmluvy byl tisk úvodní části dokončen v dubnu 1616. Bylo tomu vsutku tak?

61. *Přes Německo a Nizozemí do Anglie.*

V Opsimathově albu není zápisu, který by dosvědčoval jeho pobyt v Amberku v dubnu 1616. Když seřadíme podpisy a příslušná data, dostaneme tento obrazec: Dne 3. dubna 1616 se Opsimathovi zapsal Jan Silber ze Silbersteinu, a to ve Frankfurtu nad Mohanem, z Amberka jistě aspoň dva dny cesty! Další místa a data jdou v tomto pořádku: Stade 14. dubna, Hamburk 15, Lübeck 18. téhož měsíce. Dne 24. dubna byl Opsimathes v Brémách.

Pouhá data a jména by byla hádankou, kdybychom neměli po ruce nic více. K 18. dubnu má Opsimathův památník latinský zápis, jehož smysl je, že se v Hamburku podepsal Bernart Sedlnický z Choltic, kterého Opsimathes doprovázel na cestě z Brém do Lübecku. Z knihy zápisů na brémskou školu se dovídáme, že se tam Bernart dal zapsat 11. dubna. Jeho druhy byli Jan Václav z Jizbice a Vratislav Sixtus z Ottersdorfu. Spojí-li věci, třebaže nemám výslovného svědectví, a usuzuji, že Opsimathes přivedl ty tři studenty a možná i jednoho navíc do Brém. S Bernartem Sedlnickým podnikl cestu do Lübecku, jejíž účel je nejasný, ale 24. dubna už byl zase nazpátky v Brémách. Ten čtvrtý student by mohl být Jan Škréta Šotnovský ze Závořic, který vstoupil na školu 20. dubna a Opsimathovi se podepsal v Brémách 1. května.

V Brémách si Opsimathes vyprosil podpisy několika významných osob. Jedinečný byl zá-

pis ženy jménem Elizabeth Simson, bezruké a beznohé. Zapsala se špičkou jazyka, namočenou v černidle.

S Brémami se Opsimathes rozloučil buď 3. května nebo skoro brzo potom. Zajímá nás otázka, s kým cestoval. V dedikační předmluvě Jakubovi I. napsal, že se dostal "do slavného Veliké Britannie království s učenými mládenci národu svého, dvojí cti-hodného a slavného muže, kněze Matyáše Cýra, pana seniora obnovené konsistoře pražské, a urozeného a vznešeného muže pana Jana Teodora Sixta z Ottersdorfu syny i s některými jeho příbuznými.

Místo z předmluvy lze vysvětliti takto: 6. listopadu 1610 vstoupili do brémské školy dva Ottersdorfové, Jan a Vratislav. Cýrův syn, jménem rovněž Matyáš, rodem z Horažovic, byl zapsán do brémské přípravy 3. června 1611 a brzo postoupil do gymnasia. Otcové mladých studentů se znali a vyznávali tutéž víru, bratrskou. Jan Theodor studoval v Heidelbergu roku 1584, Matyáš Cýrus tam byl zapsán roku 1587. Mladší Cýrus studoval snad jenom v Brémách. Jan z Ottersdorfu měl zajímavější program: byl něco času v Marburku, vrátil se tam po krátkém pobytu v Brémách a pak zase z Marburku přes Herborn do Brém. Co dělal Vratislav mezi prvním zápisem a návratem do Brém v dubnu 1616, není zatím jasné. Spojíme-li tato data s dedikační předmluvou, dostaneme závěr, že Cýrus a oba Ottersdorfové opustili Brémy s Opsimathem jako průvodcem. Zatím se nám nepodaří o zjištění, kdo byli ti příbuzní Ottersdorfové, o nichž je obecná zmínka v předmluvě. Na tentýž list, který zčásti vyplnila Elizabeth Simson, vepsal brémský profesor Jan Lampadius přání šťastné cesty pěti mládencům, odcházejícím s Opsimathem z Brém.

Postup cesty zase nastiňují zápisy v Opsimathově albu. Prvním cílem bylo město Emden ve východním Frýzsku, kde se Opsimathes 6. května zúčastnil sjezdu duchovních z té oblasti. Potom postoupili dosti rychle přes Groninĕn, Franeker do Harlingen. Tamodtud bylo spojení lodí do Enkhuizen. Soudím, že se v tom městě zdrželi o něco déle než jinde, protože tam působil Bernard Paludanus, Opsimathův přítel z prvního po-

KŘEŠŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Christian Journal and the People of Hus

**Časopis Národní jednoty československých
protestantů v U. S. A. a Kanadě**

Ročník LXV (XXV)

1963

Redigoval:

JAROSLAV PAVEL TATTER

**Nákladem Národní jednoty československých
protestantů v U. S. A. a Kanadě, 4800 So.**

Hoyne Avenue, Chicago 9, Illinois

ČTENÁŘŮM A PRÁTELŮM KŘES-
TANSKÝCH LISTŮ A HUSOVA LIDU PRE-
JEME POŽEHNANÝ NOVÝ ROK: ROK,
VE KTERÉM BY VŠECHNO NAŠE POČÍ-
NÁNÍ BYLO POD STÁLOU KONTROLOU
BOŽÍHO SLOVA A BOŽÍHO DUCHA
ZJEVENÉHO NÁM V JEŽÍŠI KRISTU.

Obsah LXV (XXV) Ročníku

Články a úvahy

A. C. N. S. Význam dne práce	143
Bartoš, F. M.: První pomník	
Mistra Jana Husa	11
Bílek, Fr. J.: Můj profesor	
církevního práva	164
Bratr Aps.: Zda-li Ježíš měl bratří?	111
Č., V.: Vy jste sůl země	145
Čapek, V.: Třináctka	75
—FEC: Neopustíš-li mne—nezahyneš	172
Fierzová, Olga: Teplý závan ze studené	
země	13
Doba husitská jako kulturní epocha	84
H., V.: Démas a Lukáš	113
Chalupa, V.: Staronové obraty	173
JBS.: Přemáhaj v dobrém zlé	161
Jelínek, Vl.: Božena Němcová	2
M., J.: Medy pod sedlem	97
Na počátku stvořil Bůh	114
Masaryk, T. G.: O komunismu a	
demokracii	42
Mesko, Al.: "Emanuel, což znamená,	
že Bůh je s námi	117
Molnár, E. C.: Historický přehled křes-	
ťanských svátostí 3, 27, 37, 51, 69, 91,	108.
Čtvrtá světová konference víry a	
řádu v Montreálu	186
N.: Zmužil se měj!	1
Nejstarší americká publikace	3
Novotný, J.: Co čtáš?	43
Oložíšek, O.: Jednota bratrská a refor-	
mování francouzského jazyka, 7, 23, 38,	54, 70, 86, 102, 118, 134, 150, 166, 182
Peroutka, F.: Cesta svobody	60
Obraz	122
Petříčková, R.: Kytíčka vzpomínek	117
P. P.: Husův lid nebo Švejkův lid?	22
Oč jde?	53
P., Petr: Radost ze vzkříšení	49
Piper, O. A.: Moudrost Boží a moudrost	
světa	17
Pitter, P.: Pod Kristovými dutkami	34
K desátému výročí úmrtí "Mirové	
tetičky"	59
Mezi dvěma světy	65
Desatero tézí východně-německých	
evangeliků	116
Komunismus křesťanský a	
komunismus politický	139
Poprvé v dějinách křesťanstva	170

Ctný rytíř Ježíše Krista	179
Život s konflikty	188
Rádl, Emanuel: Čím žije svět	147
S., Z.: Dvě cesty	81
Schwarzenberg, K.: Husitská kapka	
na trůně	100
Sabey, A.P.: Zavězol mna do kosto'a	92
Stoeffova, M.: V rodině německých	
evangeliků	44
Sebesta, J. V.: Zač dlužím bratru	
Fr. Prudkému	28
Tyralík, F.: Nápaďy	94
T., J. P.: Komunismus či křesťanství?	5
Wilmova, Ilse: Jesus Parmonang	129

BÁSNE

Baar, J. Š.: Modlitba za Vlast	29
Each, J. S.: Nezapomněh	65
Balabán, M.: Pampelišky	68
Dětství	93
Bonhoeffer, D.: Křesťané a pohané	62
Moc předivná	96
Studia na cestě k svobodě	145
Fisher, O.: Z evropských žalmů	22
Hořáček, C.: Abrahamu Lincolnovi	17
Jordan, J.: Zrání	113
Kafka, Jiří: Vyznání exilu	21
Kliková, Zora: Květ	58
Novák, Jan: Kudy jdou dějiny	161
Rafajová, M.: Křídla	128
S., V.: Noc před cestou	50
Schulz, G.: On zvedne tě, kde ležíš	65
Sečkařová, E.: Pro Mír Tvůj	1
Sáma, Vl.: Úsměv	33
Stehmann, S.: Cizí cesta	95
Svoboda, Zd.: Být rosou a deštěm	112

LITERATURA:

na str. 30, 63, 78, 125, a 192.

Z NAŠEHO SIONA A ODJINUD:

na str.: 15, 30, 45, 63, 79, 95, 111, 126, 143, a 175.

Z REDAKCE A DOPISY:

na str.: 14 15, 63, 178, a 192.

CITÁTY A VÝROKY:

na str.: 1, 6, 22, 26, 29, 37, 50, 62, 68, 74, 78, 93, 101, 169, 178, a 185.

Z ÚŘADOVNÝ JEDNOTY

na str.: 14, 16, 31, 48, 64, 77, 80, 85, 94, 96, 112, 128, 174, 175, 176, a 192.

Paul Fleming:

Vyslyš můj pláč . . .

*Vyslyš můj pláč, o ty, jenž slyšíš ty, kdo pláče!
Pomoz, všepomocný, pomoz i mně, jenž sám
si nevím pomoci! Tvé útěchy si ždám.*

*Ty, Pane, rad' a veď! Přej svému vyznavači,
tvůj Duch ať do duše mu víno víry stáčí!
Hleď, jak jsem vypráhlý, jak má'o víry mám!
Vstup do mne, Pane, sám, v své lásky zpustlý
chrám!*

*Jen on to je, tvůj Duch, kdo naplnit mě stačí.
Lékaři, po tobě já stůňu! Studno ty,
z níž pije Izrael, prameni dobroty!
Beránku, jehož krev mé dveře zruměnila,
jež vedou do srdce! Můj přenejsladší sne,
má lásko ,skálo má! Živote, oživ mne,
ty, jehož za mne smrt mou smrt jest usmrtila!*

(Přeložil E. A. Soudek).

Nový rok přijímáme s vděčností, protože víme, že jej máme jen z milosti Boží. Nevstupujeme do něho s resolucemi, o kterých již předem víme, že je nedodržíme. Vstupujeme do nového roku s pokornou modlitbou, aby sám Bůh nám dával moudrost plnit Jeho vůli den co den. Jenom tak můžeme v pravdě vykupovati čas a být služebníky užitečnými.

bytu roku 1599. O svatodušní neděli byla česká družina v Alkmaaru a 27. květnu dospěla do Amsterdamu. Začátkem června byli v Leydenu a potom v Haagu. Dne 16. června se do památníku zapsal Jan Tomický, osoba jinak neznámá takto: (Jan Opsimathes) "byl u mne v Bryssel se dvěma mladými pány. Já jakožto jejich dobře známý Čech píši na památku a zase dobré shledání v Čechách." Kdo byli dva mladí páni, ze zápisu není zřetelné — možná, že Ottersdorfové. Z Bruselu družina postoupila směrem k moři. Dne 26. června už byli v Calais. První zápis v Londýně je datován 1. července.

Postavení osob, které se Opsimathovi podepsaly, bylo rozmanité. Na příklad: Ludvík Crocius byl doktor bohosloví a profesor v Brémách; týmiž tituly se honosili Sibrandus Lubbertus a Jan Makowski ve Franekeru a Jan Polyander v Leydenu. Honosný byl zápis v Haagu, který převádím volně do češtiny takto: "Slovutnému, pravou zbožností, zkušeností v mnoha věcech a učeností slavnoucímu muži Janu Opsimathovi, krajanovi svému předrahemu, na svědectví věčné úmluvy bratrského milování napsal Filibert du Bois starší, Pražan, původem z Flander a Čech, nejjasnějšího knížete Mořice, lantkraběte hessenského, knížat z Anhaltu a jiných německých vládařů agent v holandském Haagu dne 16. června roku spásy 1616."

S kým se to Opsimathes setkal? Kniha Josefa Polišenského Nizozemská politika a Bílá Hora obsahuje o Filibertovi mnoho poučení. Soudím, že to byl syn bohatého kupce Giesebrechta du Bois, který se usadil v Praze, kvetoucí za císaře Rudolfa II., a patrně oženil s dívkou českého původu. Filibert mluvil nizozemsky, česky a německy a byl už na počátku XVII. století ve službách nizozemských stavů jako překladatel. Později sloužil německým knížatům kalvínské orientace jako diplomatický zástupce. Když se čeští stavové postavili proti domu habsburskému, užili nizozemští stavové Filibertových znalostí k opatřování vědomostí z Prahy. Dne 1. července jmenovali čeští stavové Filiberta svým zástupcem v Haagu: měl za úkol udržovat spojení s generálními stavy a místodržícím Mořicem a nadto ještě provádět "jiné handle a resoluce."

62. Mezi biskupy, učenci a dvořany

U Lesieurova jména v památníku si Opsimathes udelal poznámku: Bydlí v Chiswicku devět mil od Londýna. Myslím, že Opsimathes navštívil někdejšího vyslance Jakubova a že si jeho pomocí opatřil přístup na vysoká místa v anglické společnosti. Mohl také mít doporučující listy z Brém nebo od význačných osobností, se kterými se setkal v Nizozemí. Škoda, že u některých zápisů je uveden jenom rok — těžko se sestavují do spolehlivého pořadí. Jiná potíž je v tom, že se v Anglii pořad užívalo juliánského kalendáře; některé zápisy to mají uvedeno výslovně, jiné jsou bez přesnějšího označení.

Předpokládáme, že po příjezdu z Calais Opsimathes ztrávil několik dní v Londýně. Tam se mu 1/11 července podepsal Lancelot Andrews, biskup z Ely. Jméno R. Neilla, biskupa licoinského, ukazuje k rodině Cecilové, u níž byl kaplanem před povýšením na biskupský stolec. J. Montagu, jehož zápis není určen ani časově ani místně, byl biskupem bathským a wellským.

Dne 8/18 července byl Opsimathes v Oxfordu asi jenom ke krátkému pobytu. Přízeň mu osvědčili tři učenci: královský profesor bohosloví Jan Prideaux, původem Francouz, licenciát bohosloví Friderich Dorville, rodem z Čech, a Jan Waser, původem z Curychu, nejspíše pokročilý student.

Dne 17/27 července byl Opsimathes určitě v Londýně a sešel se s vychovatelem nejstaršího syna krále Tomášem Murray-em, který užíval jména Moravius, když psal latinsky. Nejspíše s jeho pomocí Opsimathes získal na první stránku památníku podpis kněze Karla, potomního krále Karla I.

O den později Opsimathes navštívil Theobalds, jeden ze zámků nedaleko Londýna, kde občas sídlil dvůr. Tam se podepsal Sir Christopher Parkins, jeden z Jakubových radů, který měl na starosti prosebné přípisy. Víme o něm, že byl v Praze 1593, a je možné, že se tam podíval i později.

Kalendář státních aktů ukazuje, že dvůr byl v Theobalds od 14. do 18. července 1618. Dne 18. července, kterého datum je u Parkinsova podpisu, tam byl i Thomas Murray, který se den předtím podepsal Opsimathovi v Londýně. Je nasnadě domněnka, že Opsimathes přijel do Theobalds s ním, ale

není o tom dokladu.

Nejvíce nás zajímá, jestli Opsimathes přinesl do Theobalds dotištěný výtisk české Instituce či si jenom vyžádal králův souhlas k dedikaci. Začneme-li věc zkoumat, první dojem je, že přišel už s knihou v cestovním vaku. Ale sotva přisvědčíme, ozvou se pochyby. Na závěru dedikační předmluvy je řečeno, jak jsme už poznamenali, že byla dokončena v dubnu 1616. Ten měsíc ztrávil vydavatel na cestách jinde. Bylo by ovšem docela možné připustit, že za ním poslali z Amberka hotový výtisk.

Přisvědčení takové domněnce však brání místo v předmluvě, kde se o cestě do Anglie mluví jako o věci, která se stala: . . . „dostal jsem se do slavného Veliké Británie království . . . soudil sem, že netoliko věc slušnou učiním, ale také i vděčnou, jestliže této svaté a pobožným krajanům velmi žádostivé práce prvotiny a jako závědek V. K. M. připsí a dedikovati budu.“ Mohlo by se namítnout, že cestu do Anglie předvídal, když před dubnem 1616 dával předmluvu do tisku. Nicméně bylo by jistě opovázlivé, kdyby cizinec v dedikaci předem neschválené psal, že se stalo něco, co bylo teprve v proudě.

Volky nevolky dělám závěr, že Opsimathes přijel do Anglie s úmyslem dedikovat Jakubovi I. dvě knihy Instituce. O věci hovořil se třemi biskupy i s jinými význačnými osobnostmi. Teprve v těch hovorech přišla na přetřes myšlenka, že by se českého překladu mohlo užít na Rusi. Možná, že Opsimathes zkoumal půdu i u Russian Company, která provozovala obchod s moskevskou říší — její spisy byly zničeny požárem 1666, takže není kde pátrat. Nevím zatím, jak vysvětlit údaj o tisku předmluvy v dubnu, a tak nedělám přesných závěrů.

Není také jasné odpovědi na otázku, směl-li Opsimathes předstoupit před krále v Theobalds, či vyžádal-li si souhlas k dedikaci prostřednictvím některého z dvořanů. V památku není Jakubova podpisu. Tážeme se však, jestli by se byl odvážil předložit králi knížku, kterou nosil sebou už skoro dvacet let a do níž se předtím podepsalo mnoho lidí, urozených i prostého původu.

63. *Přes Francii, Švýcarsy a Německo domů*
Podle zápisů, nepřilís význačných, určuje-

me Opsimathův návrat na pevninu. Bylo to 2. srpna 1616. S tímto údajem po ruce, můžeme vyslovit i domněnku, že zápisy v Anglii byly datovány podle juliánského kalendáře. V Theobalds byl tedy 18/28 července a hned potom nastoupil zpáteční cestu.

Z Calais zamířili i se svými svěřenci do Paříže. Dne 6. srpna se celá družina zastavila v Rouenu, lidnatém městě na řece Seině. I tam byl hugenotský sbor a jeden z jeho správců Jean Massimilian de l'Angle se zavděčil Opsimathovi svým podpisem.

V albu přátel je několik podpisů z Paříže, a to až z druhé poloviny srpna. Tři jsou českého původu: k 23. srpnu je položeno jméno Jana Markolta z Tetražic, člena nebohatého vladyckého rodu z jihozápadních Čech; o dva dny později se podepsali Jindřich Dobřenský z Dobřenic a Albrecht Beřkovský ze Šebířova. Tito dva přijeli do Paříže společně. Setkání s Opsimathem bylo asi nahodilé, nejspíše v hospodě, do které se uchýlili lidé z Čech, když se dostali do francouzské metropole.

Nikde nevidíme zápisu význačné světské osobnosti. Opsimathes však navštívil hugenotské duchovní působící v pařížské oblasti. Dne 25. srpna se mu podepsal správce sboru v Charenton Pierre du Moulin (Molinaeus). Datem 26. srpna jsou svázána tři jména: Samuel Durand, Francois de Lauberan a Pierre de Montigni. Zápisy ani nenapovídají, o čem spolu mluvili. Darmo bychom se trápili otázkou, proč du Moulin přibojl ke svému podpisu průpovědku v italštině: Ore! much nezapá . . .

S určením postupu cesty z Paříže do Švýcar jsou spojeny potíže, které svládneme předpokladem, že švýcarská data jsou zase podle juliánského kalendáře. První zápis byl datován ještě na francouzské půdě, a to v Lyoně dne 7. září. Jméno je pošké, Ondřej Zarecvnski, královský komoří. Čeští pobočníci se s ním asi potkali v hospodě, kde přespali. Ženévské zápisy mají data 2. a 3. září a posunujeme je o deset napřed, aby šla až za lyonským zápisem. Zajímavý je zápis, který učinil Camille Cardo'n, původem z Neapole, který přišel do Ženěvy s otcem Ondřejem už roku 1572. S Opsimathem se neviděl poprvé: roku 1616 jenom oživil

(Pakračování)

KRISTOVA REVOLUCE —

(Dokočení ze str. 4)

nám. Ukazuje člověku: tatáž Boží síla, která je ve mně, je i v tobě, človče. Jen musíš ji poznat, objevit a jí se dát vést. Pak "skutky, které já činím," praví Ježíš, "i on bude činiti." (Jan 14, 12).

Teprve vírou, to jest poznáním a přisvojením si Božího ducha nabýváme života věčného. Namítnet: což nemá člověk beztak život věčný? Proč je třeba uvěřit v Krista, aby nabyl života věčného?

Ano, člověk má žít věčný, ale neví o tom, popírá to. Má víru ve věci pomíjivé a nemá víru ve věci věčné. Proto se drží věcí časných a přezírá a zamítá věčné. Na čem stojí, s tím i padá. Nepadá jen ten, kdo je držěn silou nepomíjivou, trvalou.

Pohlédnete-li na dějiny lidstva, můžete zvolat se starozákonním prorokem: 'Marnost nad marnost a všechno marnost!' — Kde jsou ty velké kultury minulých věků? Oč překročilo lidstvo mravně a duchovně? Jeho vymoženosti jsou mu spíš ke zkáze. A co platí o národěch, platí i o jednotlivcích. Kdyby člověk žil v blahobytu a měl všechno vzdělání a obsah všechno vědění, kdyby dokázal létat s planety na planetu — jasněji jeho duše strádá, je požitvánihodným ubožákem. K té ujařmené, utvářené duši přišel Ježíš a jí věnoval všechnu péči. Vždyť "co platno člověku, když všechen svět získá, své pak duši uškodí? Čím může nahradit svou duši?" (Mat. 16, 26). Duše lidská je onen věčný činitel a nežije-li člověk v souladu s ní, nežije životem věčným, ale časným nicotným. Avšak duše, k níž neproniká světlo shůry, která se nezachvívá pod doteky Boží ruky, nepoznává pravého štěstí a nemůže být člověku oporou a spolehlivým vůdcem. Proto ta soustředěná pozornost Ježíšova na duši. Všecko co mluvil a činil, platilo jí. Dává jí nový obsah a cíl, aby člověk mohl skrze ni žít životem věčným — měl život věčný.

Bůh tak miloval svět, že dal svého nejmilejšího syna lidstvu ne jen na určitou dobu, ale pro všechny časy. Kristus skončil svůj pozemský úkol, avšak jeho duchovní působení trvá. "Já s vámi jsem po všechny věky," praví. Přehem svého tělesného života zůstavil nám příklad, a ti kdo v něho uvěřili, ať tšhdv či dnes, nebo ještě po staletích — čerpat budou

z něho stále onu obrozující a přetvářející sílu, která jediná je s to, aby lidstvo zachránila před zánikem a uvedla člověka v život věčný.

Křesťovo dílo má pokračování v životě a působení jeho učedníků a následovníků. Jimi se Boží láska dále projevuje. "Po tom poznají všickni, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým." (Jan 13, 35). To je jediný spolehlivý poznávací znak. Boží láska pak se neomezuje na ty, kdo se jménem Kristovým nazývají. Jsou nádobu různých barev a forem, nezáleží však na jejich tvaru a zbarvení, nýbrž na jejich čistotě a obsahu. I ta rozmanitost přispívá k oslavě Hospodínově, jako pestrost květů v přírodě. Ale i na církve platí Ježíšův výrok: "Kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí jej." (Mat. 16, 26). Obávám se, že leckteré církvi jde o uchování sebe za cenu kompromisů, těžko srovnatelných s učněním a duchem Kristovým. Ve velkém pokušení toho druhu se ocitají církve v zemích komunisty ovládaných. Ježíš ovšem radí: "Buďte opatrní jako hadi a prostí jako holubice." (Mat. 10, 16). Hadí ostražitost však neznamena tichost a holubičí prostota naivnost. Jestliže Kristova církve není pomocníkem бедných, zastáncem ukřivděných, burcovatelem svědomí a neohroženým hřaselem soucitu a lidskosti — pak ztrácí znamení "lásky jedněch k druhým" a přestává být církví protestantskou, to jest svědčící. Ale podle několika oficiálních představitelů, ale podle zpráv o statečnosti prostých kazatelů a množství věřících nabývá přesvědčení, že Kristova církev v zemích komunisty ovládaných žije intenzivním vnitřním životem, osvědčovaným velkými osobními obětmi.

Drazí přátelé ve vlasti! Právem mi nadchodíte: tobě se to kritizuje a radí, když nejsi vydán nebezpečí a nemusíš se obávat o své blízké! Máte pravdu, a proto jin ve vši pokorě a ohleduplnosti se odvažují těchto slov. Avšak právě proto, že jsem věděl, že budu zbaven svobody slova a činu, rozhodl jsem se s těžkým srdcem opustit vlast, abych oduš mohl být mluvčím těch, kdo doma jsou umlčeni. Jistě i křesťanství před "železnou oponou" je vydáno neščetným pokušením a jeho ryzost a neshovavost je nesmírně ohrožována a potlačována zas jinými způsoby než v zemích za "železnou oponou." Avšak přece

je tu velký rozdíl: zde může každý svůj hlas pozvednout a se postavit proti pohanskému proudu, aniž byl státní mocí umlčen, a Bohu díky, této svobody využívají též nesčetní učenici Kristovi a buřiči Boží.

Jiná je otázka, zda láska, kterou Bůh miluje svět, nezahrnuje i jeho nepřátele a odporce. "Kristus zemřel i za komunisty!", zvolal nedávno jistý představitel křesťanských církví ze země komunisty ovládané. Mohl bych dodat: "Nejen za komunisty, ale i za kapitalistů a jiné pohany." Nesporně Bůh tak miloval svět, že svého nejmilejšího syna dal, aby svět spasil. A v pojmu "Svět" jsou zahrnuti všichni lidé bez rozdílu, ať spravedliví či nespravedliví. Boží láska se vztahuje *na lidi*, nikoli na jejich řády a systémy. Tam, kde ustanovení lidská, tradice a formy překážely Kristově lásce a soucitu, dovedl je bezohledně pranýřovat a petřat. Ježíš káral hříchy, ale miloval hříšníky. Kde stát sahá po duši člověkově, tam nutno duši bránit ve jménu Božím, neboť Bůh jediný má právo na člověka, na celého člověka.

Díky Bohu za to, že nepřestal do světa vysílat svoje služebníky a posly, své milé syny a dcery, kteří všude, ve všech národech a rasách, před "železnou oponou" i za ní, neohroženě uplatňují požadavky Boží a pomáhají budovat nový chrám lidskosti, království Boží. A zejména tam, kde se dnes nejvíce právo Boží omezuje a po něm šlape, tam nejvíce naráží na tichý, pokorný, ale statečný odpor těch, kdo se upsali Kristu. Tam se již dnes připravuje nová obroda a odtamtud vzejde světu nové duchovní hnutí, které bez násilí, bez okázalostí, podlomí vládu antikristovu a připraví trůn Kristu. Již dnes se ukazuje, že toto hnutí v mnohém změní způsobu a formy, jimiž se křesťanství dosud projevuje a žhaví se nánosů a zastaralín, které ho zatěžují a tvář jeho znetvořují. Snad naide cestu k zasutým pramenům, společným i jiným druhům náboženství a duchovních filosofii, takže překonány budou hranice a lidé pravdu milující se sejdou v bratrském obecenství. Jistě tato vnitřní proměna nebude bez vlivu i na lidské řády, a Boží láska si najde cestu i k nim. Neboť konec konců tvůrci řádů a podporovateli systémů jsou zas jen lidé, a iest' iže tyto lidi zasáhne Kristova láska, budou i jejich zákony a ustanovení jejím výrazem.

Toto je jediná a pravá revoluce, revoluce Boží, která počíná v srdci, mění život i tvář světa; světa, který Bůh tak miloval, že svého nejmilejšího syna do něho poslal, aby jej spasil.

ROZHLEDY

SMUTEK ČS. LIDU.

(Tryzna pořádaná americkým vyslanectvím v Praze.)

Již ve středu dne 25. listopadu došly do Chicaga první dopisy z Prahy, psané v pátek večer, okamžitě po obdržení zprávy o zavraždění prezidenta Johna F. Kennedyho. "Právě jsme se dívali na televizi v 9 hod. a tu byl program přerušen a hlasatel, zřejmě značně vzrušen, oznámil první zprávu o atentátu na prezidenta Kennedyho. Pak už byla jenom vážná hudba. Dlouho jsme do noci debatovali a špatně se nám usínalo." —

"Píši v ovzduší tragické události, která zasáhla citově i nás. Jaká to strašná zpráva! Pláčeme s Vámi." Tak zněly první dopisy z Československa.

Následujícího dne v sobotu byly časopisy hned rozprodány, ale noviny neuspokojily žádného, poněvadž neposkytovaly žádné podrobnosti o vraždě, uváděly jenom presidentův životopis. Rozhlas z Washintonu Hlas Ameriky a z Mnichova Svobodné Evropy, který vysílal nepřetržitě, byly v městech rušeny, takže poslech nebyl možný. Na ulicích, v dílnách, v zaměstnání, na všech stranách bylo vidět neskrývaný smutek a starost.

Na americkém vyslanectví v Praze byla vyzdobena síň s velkým obrazem zesnulého prezidenta. Na 15,000 lidí přišlo se poklonit jeho památce, z nichž 10,000 se neváhalo podepsat do kondolenční knihy. Došlo tisíce dopisů a sta telegramů, což samo o sobě je událost, neboť do nedávna nikdo nepřekročil prah amerického vyslanectví, kdo nemusel (komunisté totiž vedli si záznam všech domácích návštěvníků a často si je povolali k výslechu). Národní smutek vyhladil však všechny obavy a pražští občané šli proudem na americké vyslanectví, kladli květiny v Glorietě, altánku v zámecké zahradě a hledali způsob, jak projevit svou úctu zesnulému prezidentovi. Netajili se svým žalem.

V pondělí odpoledne americký vyslanec Outerbridge Horsey dal sloužit mši v kostele

u pražského jezulátka v Karmelitské ulici. Ač to nebylo veřejně oznámeno, přišlo do kostela na tisíc lidí, starých i mladých a mnozí plakali: "Byl naší nadějí. Truchlíme nad jeho skonek víc než Vy."

President John F. Kennedy se stal symbolem porobených svou energií, statečností a předsevzetím. Vycítili, že je jejich přitelem a že mu mohou důvěřovat, neboť usiloval o to, aby Spojené státy se všemožně přičinily o upevnění míru, aby to však byl mír spravedlivý a aby každý národ byl svoboděn. A proto československý národ truchlí nad jeho skonek. — (Tisková zpráva Čsl. nár. rady americké).

DOPISY REDAKCI

"Vážené redakci Křesťanských Listů a Husova Lidu,

jako čtenář vašich Listů bych nejraději viděl, jestliže byste uveřejnili tento můj dopis jako dopis čtenáře panu Přemyslu Pittrovi, tím spíše, že jeho kázání Život s konflikty bylo vysíláno do Československa RFE.

V kázání "Život s konflikty" p. Přemysl Pitter v Křesťanských Listech a Husově Lidu píše (číslo 12, 1963):

"Mám v ruce knihu, kterou napsal za války jeden z našich vlivných kazatelů. Jsou v ní slova . . . která pranýřují komunistický režim. Dnes tento křesťanský kazatel spolupracuje s tímto obłudným režimem, aby domněle zachránil křesťanství. Jak je vidět, je možný i takovýto postoj a nepochybuji, že tak činí v dobré víře v jeho pravost a správnost. Ale je to postoj člověka který má před sebou Jana, Ježíše, Pavla a Husa? Nepotřebuje právě naše doba, náš národ svědků, kteří by dovedli říci otevřeně: "Není dovoleno!"? Proč p. Přemysl Pitter neřekl otevřeně že mluví o profesoru Hromádkovi? Proč p. Přemysl Pitter tak ohleduplně vyčítá profesorovi Hromádkovi, že nemá před očima Jana, Ježíše, Pavla a Husa, když současně mu přiznává, že je možný i takovýto postoj (spolu práce s tímto obłudným režimem a nepochybuji, že tak činí (Hromádka) v dobré víře v jeho pravost a správnost?

Proč by měl profesor Hromádka "svědčit" proti obłudnému komunistickému režimu, je-li přesvědčen o pravosti a správnosti své kolaborace, a p. Přemysl Pitter mu věří?

Jak si to srovnají v h'avě posluchači v Československu, pokud poslouchali kázání p. Přemysla Pittera. Já si to srovnat nedovedu. v úctě,
V. Bušek."

REDAKCI HUSOVA LIDU:

"Vrátila jsem se z návštěvy v Československu a ráda si vzpomínám na milé obecenství při biblickém kursu v Praze. Byla jsem překvapena co mládeže přijelo na tento kurs. Seznámila jsem se tam s mnoha lidmi, kteří věrně pracují v církvi. Tam jsem si též znovu uvědomila jak "láska Kristova víže nás" v jedno obecenství bratří a sester.

Po návratu jsem mluvila s mnoha lidmi zde. Někteří si myslí, že naše časopisy (včetně Křesťanských Listů a Husova Lidu) nejsou o nic lepší v boji proti komunismu než komunistické časopisy v boji proti církvím. Je správné odhalovat lži komunistické propagandy. Stejně důležité však je, abychom my v naší kritice byli pravdiví. Církevní život v Československu je omezen, ale ne zastaven. Sešla jsem se s mnoha lidmi, kteří nařikali, že museli vystoupiti z církve, aby neztratili zaměstnání. Později jsem se však dověděla, že velká většina z nich nikdy o duchovní věci nestála. To jsou ti, o nichž Zjevení Janovo mluví jako o těch, kteří nejsou "ani studení, ani horcí". S přáním božího požehnání do nového roku, Vaše, F. M."

PŘEDPLATNÉ A DARY NA ČASOPIS A PRÁCI JEDNOTY DOŠLE DO 15. PROSINCE 1963

Miss Anna Kucera, Washington, D.C.

předplatné ----- \$2.00

Mrs. Chas. Kasik, West, Tex. před. a dar 5.00

Mrs. Fr. Dvstensky, Scribner, Nebr.

předplatné a dar ----- 3.00

Mrs. Rose Hynek, Omaha, Nebr. p. a d. 2.50

Mrs. John Pesta, Omaha, Neb. p. a d. 2.50

Martin Kuian, New York, N.Y. p. a d. 3.00

Mrs. F. J. Malina, Shiner, Tex. dar ---- 5.00

Jos. Kasperek, Cleveland, O., předpl. 2.00

Jos. Sabacky, Omaha, Neb. předpl. a dar 7.00

Mrs. Marie Hrbek, Elmhurst N.Y., dar 10.00

Jaroslav Smajzl, Toronto, Ont. Can.

Předpl. a dar ----- 10.15

Otto Bodlak, St. Paul, Minn. předpl. -- 6.00

Vlad. Rodovsky, Kansas City, Mo., dar 20.00

Rev. A. J. Moncol, Cleveland, O., před. 2.00

Mrs. Zdenka Rompotl, Cedar Rapids, Iowa, předpl. a dar	15.00
Mr. a Mrs. Milos Bil, Forest Hills, N.Y. předpl. a dar	10.00
Mrs. Mary Sabacky, Pender, Neb. p. a d.	4.00
Ze "Swissvale", dar	5.00
Dr. Enrico Mořnar, Los Angeles, dar	10.00
Ernest Cech, Clearwater, Fla., p. a d.	5.00
Mojmír Frinta, Altamont, N.Y., předpl.	2.00
Miss Karla Strobl, Bethel Park, Pa. předpl.	2.00
Mrs. Frances Metz, Chicago, Ill., dar	2.00
Mrs. Mary Janovsky, Cedar Rapids, Ia. předpl. a dar	6.00
J. Kozohorsky, Brookfield, Ill. před. a dar	3.00
Sestersky Kroužek "Martha", při Česko- bratrské Presby. sboru v Omaze, Neb., dar	25.00
Rev. Miřouš Repka, Omaha, Neb. dár	10.00
Mrs. Marie Hodek, Orlando, Fla. p. a d.	10.00
J. J. Stalmach, Smithville, Tex. p. a d.	27.00
Mrs. Sue Maycr, Omaha, Neb., předpl.	2.00
Mrs. Emma Musil, Omaha, Neb. p. a d.	8.00
Henry Horsky, Swisher, Iowa, p. a d.	10.00
Mrs. Annie R. Juneck, Esterhazy, Sask, Can., předpl. a dar	5.00
Dr. Miřos Basek, New York, N. Y. d.	25.00
Mojmír Frinta, Altamont, N.Y. předpl.	2.00
Mrs. Frances Smrcek, Maitland, Fla. předpl. a dar	5.00
Mrs. Elizabeth Hytracek, Gibsonia, Pa. předplatné	2.00
Mrs. Bessie Eisner, Melvindale, Mich. předpl. a dar	3.00
J. Menchinsky, Minitonas, Man., Can. předpl. a dar	5.00
Mrs. A. Moravec, Stillwater, Minn. předpl. a dar	5.00
John Dejtar, St. Paul, Minn. p. a d.	12.00
O'drisc Stablo, Toronto, Ont. p. a d.	25.00
Mrs. Elizabeth Sabol, Racine, Wis. předpl. a dar	3.00
Karel Srv, Burlington Ont., p. a d.	10.00
Vlad. Rodovskv, Kansas City, Mo. dar	20.00
Dr. Daniel Slabey, King William, Va. dar	10.00
Dr. Andrew Slabey, Bethlehem, Pa. předpl. a dar	5.00
Mrs. and Mrs. Gertrude Holts, Washington, D.C., v upomínku dobrého otce Josefa Holtsa, dar	5.00
Frank Slama Sr., Waver, S. D. p. a d.	12.00

Miss Marie Wokoun, Cedar Rapids, Iowa
předpl. a dar 5.00

Mrs. Sylvia Walta, Willow River, Minn.
předpl. a dar 3.00

S díky přijata a o další pomoc prosí, Ná-
rodní jednotu československých protestantů,
Mr. John Opie, pok'adník, 4800 So. Hoyne
Ave., Chicago 9, Illinois.

5,000 Teachers Wanted Overseas

Washington, D. C. — Peace Corps has announced that it will need more than 5,000 teachers to fill its overseas teaching posts during 1964. Requests have come from 48 countries throughout Latin America, Africa, and Asia. 3,000 are wanted for secondary schools, 1,000 for elementary and 500 for colleges and universities. An additional 500 are wanted for the fields of physical, vocational and adult education.

Many of these posts will be filled by experienced teachers since almost two-thirds of the larger school units in the U.S. have approved the granting of a two-year leave of absence to teachers desiring to serve overseas with Peace Corps.

Dean Monro of Harvard has characterized an overseas teaching experience with Peace Corps as not only being in the interest of the public welfare, but also that it is professionally "more valuable than a Rhodes Scholarship." Peace Corps advises that economically it is "\$1,800 better than a Fulbright Fellowship."

Teachers desiring to secure one of these interesting posts at the end of the current school year should file an application at an early date. Full details and an application form may be secured by writing to Peace Corps, Division of Recruiting, Washington, D.C. 20525. Teachers planning to retire at the end of the current school year, if physically fit, are also invited to apply.